AGENDA 21 LOCAL DE GIRONA

DECLARACIÓ D'OBJECTIUS

Aprovada per l'Ajuntament en Ple
en sessió celebrada el dia 6 de juny de 2000

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ **3**

PART I **4**

1. DECLARACIÓ PEL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE 4

PART II **6**

1. EL PROCÉS 6
1.1. L'AJUNTAMENT COM A IMPULSOR 6
1.2. EL CONSELL MUNICIPAL DE SOSTENIBILITAT: ÀMBIT DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA 6
1.3. OBJECTIUS I ELEMENTS CLAU PER A L' AGENDA 21 LOCAL DE GIRONA 8
Objectiu 1. Informació, participació i bones pràctiques ciutadanes *8*
Objectiu 2. Planificació territorial i administrativa *11*
Objectiu 3. Planificació urbana i rehabilitació *13*
Objectiu 4. Espai públic i entorn natural *15*
Objectiu 5. Accessibilitats i mobilitat urbana *17*
Objectiu 6. Estalvi energètic i fonts d'energia *19*
Objectiu 7. El cicle de l'aigua *21*
Objectiu 8. Contaminació urbana *23*
Objectiu 9. Residus *25*
Objectiu 10. Creixement i promoció econòmica *27*
Objectiu 11. Benestar i integració social: cohesió social *29*
Objectiu 12. Cultura *31*
Objectiu 13. Educació *33*
Objectiu 14. Cooperació solidària internacional *35*

PART III **37**

EPÍLEG **38**

INTRODUCCIÓ

L'any 1987 l'Informe Brundtland, més conegut com El Nostre Futur Comú, defineix el concepte de desenvolupament sostenible i planteja la necessitat de cercar l'equilibri entre les aspiracions socials i econòmiques de la societat i la capacitat dels ecosistemes naturals per suportar-les.

La Conferència sobre Medi Ambient i Desenvolupament (la Cimera de la Terra), celebrada a Rio de Janeiro el mes de juny de 1992, tractà obertament el tema de la sostenibilitat i aprovà el Pla d'Acció o Programa de les Nacions Unides per al segle XXI, més conegut com Agenda 21, amb l'objecte de promoure una associació mundial per al desenvolupament sostenible.

En el capítol 28 de l'Agenda 21 es diu que molts dels problemes i també de les solucions que s'hi preveuen estan relacionats d'alguna manera amb les autoritats locals i, en conseqüència, es fa una crida a aquestes autoritats perquè hi participin i cooperin per assolir els objectius de l'esmentat programa.

Diversos són els fòrums de referència per a la difusió i concreció del concepte de sostenibilitat, i especialment en relació amb la ciutat cal citar el Llibre Verd del Medi Ambient Urbà, elaborat el 1990 per la Comissió Europea i el V Programa per al Medi Ambient de la Unió Europea 1993-2000. Però potser el moment mes important d'acostament a les ciutats ha estat la Primera Conferència de Ciutats Europees Sostenibles celebrada a Aalborg (Dinamarca) l'any 1994, en què 80 pobles i ciutats interessats a implementar agendes 21 locals van consensuar la Carta de les Ciutats Europees per a la Sostenibilitat o Carta d'Aalborg. La Segona Conferència de Ciutats Europees per a la Sostenibilitat va tenir lloc a Lisboa l'any 1996, i s'hi va ratificar la declaració anomenada De la Carta a l'Acció.

La ciutat de Girona ha pres el compromís, a partir de la seva adhesió a la Carta d'Aalborg, de treballar per una ciutat més sostenible i optar per una visió de la sostenibilitat entesa com una combinació d'aspectes territorials, ambientals, econòmics, socials i culturals. És a dir, impulsar un procés de ciutat sostenible que signifiqui conservar els recursos, el medi i la seva diversitat i perseguir per damunt de tot l'equitat econòmica i la justícia social.

Aquesta declaració de consens estableix un clar compromís de treballar en l'Agenda 21 Local i en el Pla d'Acció Local cap a la sostenibilitat, amb la implicació de la comunitat i la participació dels ciutadans i ciutadanes com a actors clau del procés.

PART I

1. Declaració pel desenvolupament sostenible

L'Ajuntament de Girona, coneixedor dels reptes ambientals, econòmics i socials que planteja el procés global de desenvolupament, en representació de la població de la seva ciutat, assumeix la responsabilitat de col·laborar activament a buscar solucions des de l'àmbit local. Aquesta dimensió local no s'exhaureix en ella mateixa, com si intentés una solució parcial i aïllada, sinó que aspira a projectar-se cooperativament cap a territoris propers i llunyans, en un esforç solidari de cerca de la sostenibilitat global. I no només vol defensar i difondre una idea de sostenibilitat associada a la globalitat en l'estricte sentit territorial del conjunt del planeta, sinó també en el d'integració de totes les dimensions en què es desplega l'activitat humana: formativa, participativa, social, cultural, econòmica i mediambiental. De totes elles, la dimensió mediambiental ha anat adquirint un relleu molt destacat, especialment pel risc que veiem en la degradació de l'entorn i els recursos naturals provocada per hàbits d'explotació i consum progressivament descontrolats. La consideració del medi ambient com un simple dipòsit de recursos i elements instrumentals que sembla que es puguin explotar indefinidament i desordenadament hauria de substituir-se, per la via formativa i en diàleg democràtic entre tots, per una nova concepció respectuosa de la natura com a valor en si mateixa, amb caràcter final i no instrumental, digna de preservació en la seva integritat, salut i bellesa, i no pas per un afany de crear-nos un nou mite o una nova mística -opció que cadascú podria lliurement assumir-, sinó perquè l'avenç del mateix coneixement que ens ha permès progressar socialment i tecnològicament comporta que la persona humana s'hagi de reconèixer -fins i tot després de l'alta autonomia obtinguda per les seves creacions culturals, tecnològiques i de tota mena-, com una modesta part integrant d'una unitat global de la natura a la qual són indestriablement vinculats el seu benestar i la seva mateixa supervivència.

Per tot això, l'Ajuntament proposa actuar des de la seva competència en la promoció d'un desenvolupament sostenible que satisfaci les necessitats materials i humanes d'aquesta generació sense posar en risc, i ni tan sols minvar, la capacitat de les futures per satisfer les seves. Aquest objectiu és rellevant per a una ciutat que, com Girona, s'ha compromès també com a Ciutat pels Drets Humans, atès que la "solidaritat intergeneracional" és considerada com una de les noves demandes de dret a incorporar en la Declaració dels Drets Humans, que, com a realitat històrica que són, necessiten atendre en la seva evolució les noves exigències de la dignitat humana, de la qual constitueixen l'expressió universalment més reconeguda. I avui, òbviament, la plenitud i integritat de la dignitat humana, present i futura, és expressament associada a la plenitud i integritat de la natura de la qual forma part.

Aquest Ajuntament, doncs, assumeix el compromís d'establir progressivament en tots els seus àmbits d'actuació una orientació de treball i uns enfocaments més afins amb els objectius del desenvolupament sostenible, i de prendre les mesures, fortament interdependents, que han de permetre: a) vetllar per la prosperitat econòmica i l'ocupació, b) fomentar la igualtat, la cohesió social i la regeneració del conjunt de la ciutat, c) protegir i millorar el medi ambient i d) assolir progressivament, amb la màxima implicació i participació possible de tota la ciutadania, la sostenibilitat local i contribuir solidàriament a l'assoliment de la sostenibilitat mundial.

PART II

1. El procés

1.1. L'Ajuntament com a impulsor

L'Ajuntament de Girona actuarà com a impulsor principal del procés de l'Agenda 21 Local. En aquest sentit promourà la intercomunicació interna necessària perquè s'hi impliqui tot el municipi, la seva administració, els càrrecs electes i pel funcionariat i treballadors i treballadores municipals, tots els departaments de l'Ajuntament i tots els nivells de responsabilitat. Com que la viabilitat local vindrà donada per la viabilitat social, econòmica i ambiental, l'enfocament intersectorial i transversal és indispensable per avançar cap al projecte de sostenibilitat de la ciutat.

L'Agenda 21 Local serà un primer model de desenvolupament sostenible de la ciutat i, per arribar a la seva formulació com a programa d'acció, l'Ajuntament facilitarà i elaborarà tota la documentació de base necessària com a punt de partida per conèixer la situació actual de la ciutat. Cal arribar a una diagnosi que serveixi d'eina per determinar un conjunt d'indicadors territorials, ambientals, econòmics, socials i culturals basats en principis que serveixin per modelar el que ha de ser la ciutat sostenible.

1.2. El Consell Municipal de Sostenibilitat com a àmbit de participació ciutadana

1.2.1. L'Ajuntament de Girona promourà la creació del Consell Municipal de Sostenibilitat i les seves funcions seran:

Primer, *consensuar* els objectius i els elements clau que hauran de servir de referent per endegar el procés de sostenibilitat de la ciutat de Girona en l'àmbit territorial, ambiental, econòmic, social i cultural, prenent com a punt de partida la filosofia expressada a la Carta d'Aalborg i les altres cimeres internacionals de la ciutats cap a la sotenibilitat.

Segon, *prioritzar* els objectius i els elements clau necessaris per avançar cap a la qualitat ambiental i la qualitat de vida i garantir la seva evolució en el futur, elements que conformaran els principis fonamentals de l'Agenda 21 Local de Girona

Tercer, *proposar* per als elements clau escollits les estratègies, directrius, prioritats i els indicadors, que definiran el Pla d'Acció Local de Girona.

Quart, *avaluar* en quins aspectes la ciutat de Girona tendeix cap a la sostenibilitat i/o en quins aspectes se n'allunya.

Cinquè, *estimular, promoure* i *vincular* la participació dels ciutadans i de les ciutadanes en el procés d'elaboració i a la presa de decisions i el desenvolupament de l'Agenda 21 Local de Girona i del Pla d'Acció Local per a la Sostenibilitat.

Sisè, *impulsar* i *estimular* la coordinació i la col·laboració entre totes aquelles persones i associacions de la ciutat que vulguin treballar per a la sostenibilitat.

Setè, *promoure* activitats de caire formatiu i educatiu, d'informació, de debat i de difusió pública sobre sostenibilitat. Així com promoure iniciatives d'estudi i d'anàlisi sobre sostenibilitat urbana a Girona.

Vuitè, *emetre* informes o dictàmens sobre els grans projectes que afectin a la sostenibilitat de la ciutat, que hauran de ser consensuats pel Consell i seran vinculants sobre qualsevol tema de sostenibilitat ecològica, econòmica, social i cultural a nivell urbà i fer propostes sobre sostenibilitat urbana als òrgans municipals competents.

1.2.2. El Consell Municipal de Sostenibilitat estarà integrat per les següents persones i entitats:

a) Serà president del Consell, l'alcalde president de l'Ajuntament de Girona
b) Seran Vocals:
Representants dels Grups Municipals de l'Ajuntament de Girona (2 del PSC, 1 de CIU, 1 d'ERC, 1 de PP i 1 d'IC-V
2 Representants del Consell Econòmic i Social (CES)
1 Representant del Consell d'Educació Municipal (CEM)
1 Representant del Consell de Trànsit
1 Representant del Consell de la Vellesa
1 Representant del Consell de Cooperació
1 Representant del Consell de les Arts (quan es creï)
4 Representants d'entitats ecologistes de la ciutat
1 Representant de l'Associació de Comerciants de la ciutat
1 Representant de les Associacions de Veïns de la ciutat
2 Professors/es de la Universitat de Girona
4 Persones de la ciutat de prestigi reconegut, relacionades amb el món econòmic, social, territorial i ambiental.

c) Actuarà de secretari del Consell, el de la Corporació, o funcionari en qui delegui, sense perjudici de l'existència d'una secretaria tècnica.

1.3. Objectius i elements clau per a l' Agenda 21 Local de Girona

El projecte de ciutat sostenible és un procés dinàmic i evolutiu i en aquest sentit hem d'entendre que l'Agenda 21 Local no és un fi en ella mateixa, sinó un instrument de transició cap a la sostenibilitat. Un dels compromisos que vam adquirir en signar la carta d'Aalborg va ésser identificar un conjunt de temes per desenvolupar a curt i mitjà termini, i establir un procés de treball que ens ajudi a avançar cap al desenvolupament sostenible. És en aquest sentit que es proposen un conjunt d'objectius, per als quals s'han identificat un conjunt d'elements clau, amb el propòsit d'iniciar un debat que ens ha de permetre identificar per a cada un les seves potencialitats i debilitats i disposar d'una diagnosi que ens permeti elaborar el Pla d'Acció Local. Aquest procés de treball haurà de permetre prioritzar els diferents elements clau, formular per a cada un les estratègies de futur, proposar-ne les accions i elaborar els indicadors que ens han de permetre avaluar-ne l'eficiència, en el benentès que, aquest Pla d'Acció Local, serà l'instrument bàsic per avançar cap al desenvolupament sostenible i contribuir al procés de l'Agenda 21 Local de la nostra ciutat.

Objectiu 1. Informació, participació i bones pràctiques ciutadanes

La informació ha assolit la condició de bé bàsic per a la vida social i, com a tal, és ja un dret de tots els ciutadans i ciutadanes; resulta, a més, indispensable per a la participació en els processos de presa de decisions. Cal garantir la difusió permanent i en tots els àmbits de la vida ciutadana - incloses les persones responsables electes i no electes de l'administració - de les informacions referents al desenvolupament sostenible. Un dels primers objectius de l'administració pública ha de ser reunir, ordenar i disposar per a la seva difusió tota la informació necessària per al ple desenvolupament de l'activitat ciutadana amb criteris de sostenibilitat. La informació, però, no ha de considerar-se una finalitat en ella mateixa, sinó que s'ha d'aconseguir que motivi els ciutadans i les ciutadanes a la participació, la qual, però, no pot entendre's només com un dret en abstracte, sinó com una disposició activa a l'intercanvi d'opinions, experiències i propostes i a la presa de decisions amb sentit de la coresponsabilitat dintre dels diferents grups socials en què es produeixi. Amb tot, la participació no és encara suficient per a la plena eficàcia dels criteris de sostenibilitat. Ha d'aspirar a ser un vehicle de motivació i difusió, entre ciutadans i ciutadanes de tota edat i condició, del compromís necessari per una ciutat sostenible; compromís que ha de conduir a la realització de cadascú del que s'anomena "bones pràctiques", o formes de procedir en els hàbits quotidians que

materialitzin les propostes teòriques de la sostenibilitat. Per a l'assoliment i materialització diària de les bones pràctiques, que a mitjà i llarg termini són les úniques que poden fer passar el desenvolupament sostenible de l'ordre de les propostes ideals a l'ordre de la vida real, caldran, doncs, importants esforços informatius i participatius, tant de l'administració com dels ciutadans i ciutadanes. En aquest sentit el Consell Municipal de Sostenibilitat, disposarà d'una pàgina Web per afavorir una participació interactiva.

Elements clau:

**Disposar de la informació necessària que cal difondre regularment a tots els àmbits de la ciutat i de l'administració.*

**Motivar els ciutadans i les ciutadanes perquè s'interessin per la seva pròpia informació i tinguin disposició a la participació.*

**Fomentar la participació i el voluntariat en la presa de decisions.*

**Treballar en la preparació informativa de les bones pràctiques.*

**Estimular i formar en la realització diària i general de les bones pràctiques.*

Objectiu 2. Planificació territorial i administrativa

El territori desborda sempre el marc administratiu i el creixement de les àrees urbanes es produeix sovint amb independència de les limitacions de caràcter administratiu. Aquestes, però, poden passar de ser un instrument de canalització d'energies a un obstacle per al seu desenvolupament. Quan apareix aquesta contradicció cal adequar a la nova realitat territorial present i futura una nova realitat administrativa.

El creixement de l'àrea urbana de Girona, avui ben definit en les seves tendències i orientacions territorials, pot evolucionar cap a l'ordre i l'equilibri o el col·lapse. La diagnosi de l'actual situació aporta informació tant dels aspectes positius de les grans potencialitats com dels riscos i els obstacles que les podrien limitar o avortar. En aquest sentit qualsevol planificació haurà de tenir en compte les capacitats màximes de càrrega i una visió ecològica global del territori.

Cal, doncs, una actitud política de concert i acord i una orientació legislativa de creació de nous instruments per a la gestió eficaç i sostenible d'un territori nou nascut de moltes peces, fins ara amb tendència a un model autosuficient i a partir d'ara amb una tendència irreversible a integrar-se i soldar-se.

Elements clau:

**Crear un àmbit de planificació territorial per al conjunt de l'àrea urbana.*

**Impulsar un pla integral de mobilitat i definir un model de xarxa viària que abasti les necessitats de tota l'àrea urbana i la connexió d'aquesta amb tot el sistema català de ciutats.*

**Promoure un model d'infrestructures (viàries, ferroviàries, aeroportuàries i de comunicació en general …) i equipaments que respongui a les necessitats i a l'equilibri de la nova realitat territorial, urbana i social.*

**Garantir un creixement equilibrat i sostenible orientat per la solidaritat entre municipis i l'impuls d'un model territorial policèntric.*

**Crear òrgans de gestió mancomunada de tots aquells serveis que es puguin gestionar de forma integrada.*

Objectiu 3. Planificació urbana i rehabilitació

La planificació de la ciutat central s'ha orientat cap a la redefinició dels objectius a partir d'una realitat nova que es concreta en el fet d'haver tocat sostre pel que fa als creixements.

Planificar ara és una opció qualitativa més que quantitativa. És aturar el consum de sòl i definir els límits del sòl urbà en la ciutat. És definir les vores i regenerar els espais naturals i rústics i tot el sòl no urbanitzable. És dotar millor les infrestructures i els equipaments. És racionalitzar la vialitat i la mobilitat. És reforçar la interrelació entre l'espai públic i l'espai privat, entre l'àmbit comunitari i la qualitat de vida dels ciutadans. És fer més i més ciutat per viure. És crear les condicions per viure-hi, no per fugir-ne compulsivament cada cap de setmana. És regenerar els teixits: la trama de carrers i els usos (la intensitat i la densitat) de la ciutat construïda. És acabar la ciutat i acabar-la bé. Però com que la ciutat no s'acaba mai, és crear noves dinàmiques de regeneració urbana que distribueixin i redestribueixin les plusvàlues lluny d'un aparcament restrictiu i amb voluntat d'intensificar la dotació comunitària, de millorar la cohesió social a través de l'equilibri i la racionalitat de la planificació. Una planificació que defineix uns objectius, proposa un model, crea un horitzó, marca les regles del joc i estimula a la participació de totes les energies ciutadanes, materials i espirituals.

Elements clau:

**Orientar l'acció urbanística cap a models d'habitabilitat sostenible i cap a reconversió de les xarxes de producció i transport d'energia i residus..*

**Dotar la ciutat d'un sistema i d'equipaments descentralitzats (educatius, culturals i socials) que garanteixin la igualtat d'oportunitats i la cohesió social. Fomentar l'habitatge per la població de renda més baixa i per als joves.*

**Consolidar un sistema de parcs públics urbans i de parcs forestals periurbans que aportin a la comunitat ciutadana un patrimoni natural de la col·lectivitat i al servei de la col·lectivitat.*

**Promoure accions de regeneració urbana que facilitin l'habitabilitat i la mobilitat amb la creació de totes les facilitats que permetin l'activitat cultural, social, comercial i industrial d'acord amb pautes d'equilibri i amb plena garantia dels drets individuals i col·lectius de tots els ciutadans.*

**Garantir o assegurar el desplegament adequat de tots els nous avenços en matèria de telecomunicacions i garantir un accés igualitari del gironins als nous serveis.*

Objectiu 4. Espai públic i entorn natural

L'ordenació i planificació de la ciutat és una eina essencial per a l'aplicació de les polítiques urbanes sostenibles. Cal encaminar les zones urbanes cap a models ecològics més equilibrats i fer compatible l'ús divers de la pròpia ciutat amb un entorn natural sa, agradable, divers i dotat d'una adequada planificació ambiental i espacial. En aquest sentit, el Pla Verd de la ciutat ha d'ésser l'eina fonamental de gestió que garanteixi aquest equilibri necessari i ha de contribuir al nostre deure de la conservació del patrimoni natural existent.

Les ciutats estan deixant de ser aquells espais fredament artificialitzats per esdevenir llocs de sana convivència i on a cada pas es primen més valors com la dotació d'espais verds, zones naturals, ecosistemes originals i autòctons i àrees lliures. Aquests espais, no únicament tenen un valor ecològic propi (augmentant la biodiversitat urbana, exercint de "pulmons" de la ciutat), sinó que representen indrets de contacte entre els ciutadans i el medi ambient, contribueixen així a una major sensibilitat vers la natura i, alhora, a dotar la ciutat d'espais públics aptes per al passeig, el repòs o l'educació ambiental. Una adequada gestió dels ecosistemes existents i una potenciació de noves àrees naturals seran factors clau per aconseguir una relació sostenible entre els ciutadans i l'entorn natural.

Elements clau:

**Tendir cap a la biodiversistat, potenciar les plantes autòctones i l'equilibri dels espais lliures urbans en el conjunt de la ciutat.*

**Protegir els espais no urbanitzables d'interès natural, i les zones agrícoles augmentar la proporció dels ecosistemes naturals i artificials i garantir corredors biològics entre ells, i en especial els espais protegits de l'àrea.*

**Engegar un pla de gestió de boscos i rius de la ciutat per fer compatible la seva qualitat ecològica amb la prevenció de riscos com els incendis, les inundacions i altres problemes que poguessin sorgir.*

**Adaptar els espais públics de la ciutat a les necessitats d'ús la població.*

**Elaborar i aplicar mecanismes per fer avaluacions ràpides de la diversitat biològica en les zones clau, mitjançant el cens d'algunes espècies que són indicadors mediambientals altament significatius.*

Objectiu 5. Accessibilitats i mobilitat urbana

Aconseguir una accessibilitat urbana sostenible és un pas imprescindible en la millora del medi ambient urbà i el manteniment de la viabilitat econòmica. L' imperatiu per disposar de ciutats sostenibles és reduir la mobilitat "forçosa" i aturar la promoció de l'ús indiscriminat dels vehicles privats de motor. Donar prioritat a mitjans de transport ecològic (anar a peu, amb bicicleta, transport públic) i fer de la combinació entre aquests mitjans el centre de tots els nostres esforços de planificació. La motorització individual com a mitjà de transport ha de jugar el paper subsidiari de facilitar l'accés als serveis locals i mantenir l'activitat econòmica de les ciutats. El Pla de Mobilitat de la ciutat ha de garantir, per sobre de tot, el dret que tenen totes les persones de gaudir d'un medi urbà de qualitat.

Elements clau:

**Promoure mesures per reduir la necessitat de desplaçament descentralitzant serveis als diferents barris de la ciutat.*

**Prioritzar la mobilitat dels vianants per sobre de la dels vehicles, millorant-ne la qualitat i afavorint-los els itineraris i dissenyar la nova xarxa bàsica amb tots aquells serveis necessaris per assolir una ciutat sostenible.*

**Fomentar i afavorir l' ús de mitjans de transport ecològic com és la bicicleta i el transport públic i facilitar la fluïdesa dels viatges en autobús introduint carrils separats.*

**Preveure aparcaments dissuasius com a mesura complementària de les millores del transport públic.*

**Promoure sistemes de transport intermodal que fomentin la complementarietat entre mitjans de transport.*

Objectiu 6. Estalvi energètic i fonts d'energia

Cada dia es produeix una major emissió de substàncies nocives a l'aire, l'aigua i al sòl que incrementa l'amenaça a la salut humana i als ecosistemes.

Cal considerar les fonts d'energia actualment més utilitzades com un bé escàs. El seu consum incontrolat pot conduir a l'esgotament progressiu dels recursos naturals coneguts, en especial d'aquelles energies que es fonamenten en els combustibles fòssils.

Es fa del tot imprescindible trobar mecanismes consistents que ens condueixin, per una banda a un major estalvi energètic, i al mateix temps a la recerca, implantació i desenvolupament d'altres sistemes i d'energies alternatives amb un menor impacte ambiental.

Elements clau:

**Implicar els elements que intervenen en el procés d'edificació en activació de mecanismes (fiscals, normatius i de controls) que garanteixin el més alt estalvi energètic possible en els edificis.*

**Promoure un pla d'estalvi energètic per als edificis d'ús públic comercial, industrial i residencial .*

**Conscienciar les indústries per tal que progressivament incorporin en els seus sistemes de producció i en els seus productes elements d'estalvi energètic i de reducció de la contaminació ambiental.*

**Millorar l'estalvi energètic en l'enllumenat públic (gestió, equips, residus) amb l'aplicació del Pla Director de l'Enllumenat Públic, i reduir la contaminació lumínica.*

**Contribuir al desenvolupament d'aplicacions tecnològiques per a les fonts d'energia renovables, donant suport a la investigació aplicada, incentivant instal·lacions alternatives i facilitant projectes a petita i a gran escala.*

Objectiu 7. El cicle de l'aigua

L'aigua és un bé tan escàs com necessari en tots els vessants de la vida, ja sigui per a la utilització dels habitants de la ciutat (a través de l'ús directe o indirecte) o per al nostre entorn natural. En un clima mediterrani resulta de gran importància el correcte ús i gestió de l'aigua disponible, assegurant-ne, al mateix temps que l'ús humà, una disponibilitat hídrica dels cursos superficials, aqüífers i diversos punts d'emmagatzematge natural.

Cal vetllar perquè es mantingui un subministrament suficient d'aigua de bona qualitat per a tota la població i durant tot l'any, i preservar, així mateix, les funcions hidrològiques, biològiques i químiques dels ecosistemes. El seu retorn al medi natural esdevindrà clau per assolir els objectius bàsics, ja que cal assegurar que tant la qualitat com la quantitat de l'aigua que retorna al seu curs original sigui l'adequada. En aquest sentit, caldrà invertir esforços en la depuració, l'estalvi i ús raonable i la separació d'aigües plujanes i utilitzades, així com vetllar per mantenir els cabals mínims dels rius i aqüífers de la nostra ciutat.

Elements clau:

**Gestionar correctament els subsistemes: els subterranis i els de superfície.*

**Garantir un bon drenatge a la ciutat, tant d'aigües blanques com d'aigües brutes i aconseguir el retorn de l'aigua depurada al medi amb la millor qualitat i a ser possible promoure la seva reutilització.*

**Minimitzar la incidència de totes les funcions relacionades amb les aigües sobre els sistemes naturals.*

**Gestionar l'aigua amb criteris ecològics: controlant la qualitat i la quantitat, com per exemple evitar pèrdues d'aigua.*

**Promoure campanyes a fi de conscienciar a la població de la necessitat de reduir voluntàriament l' ús de l'aigua.*

Objectiu 8. Contaminació urbana

Des dels inicis de l'activitat industrial, el desenvolupament i la creació de riquesa i llocs de treball han anat indefectiblement lligats a una contaminació dels ecosistemes naturals. Al llarg dels anys, i sobretot arran d'accidents industrials que han afectat tant el medi ambient com les persones, l'interès i necessitat d'establir un control de les emissions nocives, líquides, sòlides i gasoses ha esdevingut del tot imprescindible.

En aquest sentit, s'evidencia la conveniència d'aturar els agents contaminants al seu lloc d'origen, tasca assumible en casos d'activitats industrials regulables i focus d'emissió localitzats, però certament dificultosa en la contaminació difusa arreu del territori. Així mateix, els esforços per aturar ambdues fonts contaminants han de ser màxims i fer possible que, malgrat la consciència que la incidència de les activitats humanes sobre el medi no podran ser mai omeses, siguin de menor magnitud i menor quantitat any rere any.

Elements clau:

**Elaborar un pla per conèixer i reduir les principals fonts de contaminació atmosfèrica i acústica i els llocs més vulnerables de la ciutat.*

**Elaborar un pla per conèixer les principals fonts de contaminació del sòl i de les aigües subterrànies i superficials i el llocs més vulnerables de la ciutat*

**Reduir la contaminació ambiental acústica i elaborar una ordenança referent al soroll a la ciutat.*

**Afavorir les empreses per obtenir l'ISO 14.000*

Objectiu 9. Residus

Com a ferm indicador d'una societat desenvolupada, sovint es pren la seva capacitat generadora de residus, paradigma de la insostenibilitat i de la poca raonabilitat i de la poca rendibilitat de crear productes nous cada vegada. No només representa una despesa energètica i material il·lògica, sinó que suposa un greu problema per a la seva posterior eliminació o ubicació.

Malgrat que l'eliminació de productes de rebuig és pràcticament inqüestionable en el funcionament de tot sistema ecològic urbà, hem de tendir a minimitzar-los. Aquest fet passa per reduir el nombre de productes i objectes de poca durada o ínfima utilitat al mateix temps de reutilitzar-los i, en darrer terme, reciclar-los. Així doncs, cal aplicar el concepte de gestió integrada del cicle vital que representa una oportunitat única de conciliar el desenvolupament sa i raonable de la nostra societat i la protecció o poc malmetement del medi ambient.

Elements clau:

**Aconseguir que les instal·lacions de tractament de residus no tinguin processos contaminants.*

**Implantar la recollida de residus orgànics per a destinar-los a compostatge i metanització i facilitar la recollida selectiva dels residus reutilitzables i reciclables.*

**Sensibilitzar la població, a partir de campanyes educatives i de formació, de la necessitat de reduir la producció de residus i de la importància de la separació selectiva a fi de poder-los reciclar o reutilitzar*

**Incentivar la reducció d'envasos i promoure l'ús dels envasos reutilitzables i reciclables i la creació de petites deixalleries en diferents punts de la ciutat.*

**Motivar les empreses i comerços de la ciutat amb polítiques actives de reducció de residus i promoure l'ús d'envasos reutilitzables.*

Objectiu 10. Creixement i promoció econòmica

La plena ocupació i el benestar social són objectius d'una societat sostenible. La societat ha d'activar mecanismes d'increment i igualació de les rendes familiars disponibles. Per a fer-ho cal generar riquesa i aquesta s'assoleix amb un creixement econòmic que ha de ser compatible amb els objectius de la sostenibilitat: buscar benestar i riquesa per ara i per al futur. La dinamització de determinats sectors econòmics ha de permetre simultàniament el desenvolupament social i, per tant, el creixement de l'ocupació, encara que la contribució sigui diferent segons l'activitat de què es tracti. En aquest sentit, s'ha de promoure empreses que necessitin més ocupació i/o que donin valor afegit al teixit socioeconòmic de la ciutat. Certament, el creixement, té determinats límits no necessàriament coincidents en el temps, entre els quals destaquen:

1. El desitjable efecte positiu de la globalització que, a llarg termini, ha de permetre la successiva substitució d'uns països per altres com a productors de diferents béns o serveis en la mesura que vagin sent capaços de generar-los i que això ajudi al seu desenvolupament. Aquí és perfectament aplicable el principi de subsidiarietat, de manera que, sempre que es pugui, s'ha de produir al més a prop possible del consum, sense arribar a unitats de producció de dimensions que no mantinguin una bona relació de qualitat - cost del producte.

2. La necessària conservació del patrimoni natural en els seus aspectes mes elementals (aigua, aire, boscos, etc.) fomentant la modulació cap a la sostenibilitat amb productes i sistemes de producció no contaminant, amb la màxima eficiència energètica i de llarg cicle vital. L'inevitable cost ecològic de determinats productes i processos haurà de ser corregit amb mesures correctores i el cost d'aquestes s'ha d'anar incorporant gradualment al del producte.

Elements clau :

**Retenir les empreses existents i promoure una infrestructura atraient per a noves localitzacions industrials a partir de la creació de sòl industrial, serveis telemàtics, accessos a les xarxes de carreteres i ferrocarril i als futurs centres de transport intermodal. Així mateix, impulsar determinats estímuls econòmics.*

**Promoure activitats de tipologies poc contaminants i lligades, a ser possible, a les matèries primeres més properes: serveis de turisme sostenibles, foment de produccions ecològiques dels productes derivats de l'agricultura i la ramaderia, i la potenciació de les indústries telemàtiques i ofimàtiques, etc. Orientar les activitats cap a productes reciclables i promoure la reducció de residus en origen.*

**Implementar mesures per a la inserció social de col·lectius amb alt índex d'atur i fomentar vivers d'empreses i de societats de capital-risc..*

Potenciar una xarxa comercial autònoma en els diferents barris de la ciutat per fomentar una nova relació urbana i evitar la mobilitat comercial.

**Promoure la racionalitat del consum estimulant-lo cap a nivells sostenibles i fomentar el comerç just i el consum responsable.*

Objectiu 11. Benestar i integració social: cohesió social

La distribució desigual de la riquesa disminueix la cohesió social , que és un actiu important per a qualsevol col·lectiu humà i una garantia de la sostenibilitat social. El desenvolupament econòmic tendeix , si no s'estableixen mesures correctores i equilibradores, a augmentar les desigualtats socials i econòmiques. Aconseguir que el creixement econòmic permeti millorar el benestar de tots els ciutadans ha d'ésser un objectiu bàsic per garantir la cohesió social i , per tant, la sostenibilitat. El benestar col·lectiu passa per garantir l'accés de tots els ciutadans als serveis bàsics: salut , educació, ocupació , accés a l'habitatge… així com per la millora i el reequilibri de tot l'espai urbà.

Elements clau:

*Promoure la consolidació d'un sistema de benestar social sostenible que garanteixi uns drets bàsics per a tots els ciutadans. Col·laborar a la clarificació de les competències dels diferents nivells de l'administració pública en relació amb aquest sistema , identificant els buits i corregint-los , i també eliminant solapaments. Col·laborar en la definició d'un model de finançament d'aquest sistema que sigui sostenible a curt, mitjà i llarg termini.

*Orientar el sistema de prestacions socials al foment de l'autonomia de les persones que les empren i dur a terme una actuació integral sobre les persones que, d'una banda , optimitzi els recursos que s'hi destinen i , de l'altra, garanteixi la coherència de les accions empreses.

*Lluitar contra els mecanismes de reproducció de l'exclusió social. Mantenir i augmentar , si és possible, l'actuació adreçada als infants i adolescents en situació de risc i a les seves famílies per treballar pal.liativament quan cal , però , sobretot, preventivament amb relació als elements de risc identificats.

*Vetllar perquè el creixement econòmic produeixi impactes positius en el conjunt de la població, permeti el desenvolupament social i fomenti la cohesió de la societat promovent la inserció social a través de l'econòmica , com a element clau per a la seva consolidació.

* Fer de la concertació i la territorialització elements clau del sistema de benestar social local. Això es traduirà en la promoció de projectes integrals de desenvolupament als barris més desafavorits mitjançant un concert amb altres institucions i agents socials. Així mateix, caldrà continuar articulant territorialment i socialment la ciutat , equipant els barris perifèrics de serveis i activitats de ciutat.

Objectiu 12. Cultura

L'accés a la cultura, a totes les seves pràctiques ha esdevingut un dels trets definitoris de la qualitat de vida de les ciutats i dels ciutadans en els darrers anys. Tenir a disposició de tota la comunitat mitjans per acollir activitats culturals, per formar-se en les arts i la música i per fer possible la creativitat, ha permès millorar les oportunitats de progrés personal dels ciutadans i ciutadanes de Girona.
Construir una ciutat sostenible implica endegar noves accions que garanteixin la continuació d'aquestes pràctiques i especialment, que facin de la cultura una eina de progrés i de cohesió social. Difícilment podrem entomar els reptes que la globalització suposa per a la nostra ciutat, si hi ha risc de dualització en matèria d'accés a la cultura.
Per altra banda, la cultura pot esdevenir un mitjà per a la creació d'ocupació i d'activitat econòmica que contribueixi no només al desenvolupament del territori en termes econòmics, sinó i sobretot, a assegurar l'existència d'un teixit de creadors i creadores i de professionals de la cultura que augmentin la qualitat de les propostes culturals que Girona generi.
Per això, hem de posar l'accent en iniciatives que eixamplin els públics i els agents de la cultura, que garanteixin la diversitat d'estètiques i de propostes, i que contribueixin al progrés de la comunitat, fent-la més culta, tolerant i cohesionada.

Elements clau:

**Facilitar l'accés a l'oferta cultural.*

**Diversificar els públics socialment i territorialment.*

**Millorar la qualitat dels espais i de les propostes culturals*

**Aprofitar les oportunitats que genera la cultura per fomentar l'activitat econòmica i l'ocupació.*

**Consolidar els agents culturals existents i fomentar-ne l'emergència de nous.*

Objectiu 13. Educació

La sostenibilitat, justament perquè postula implícitament la seva projecció cap a un futur il·limitat, va necessàriament lligada a l'exigència d'un treball educatiu seriós. L'educació, certament, és la forma més clara i profunda de treballar per al futur, perquè actua sobre els membres més joves de la ciutat i perquè s'accepta que ha d'aspirar a formar-los en la capacitat de viure i gestionar un temps, a més del present que viuen amb ple dret d'infants joves, que encara no ha arribat. El repte, doncs, és important: atès que molts coneixements resulten ràpidament desbordats pel canvi tecnològic, econòmic i social cada cop més accelerat, és indispensable que, a més de rebre els necessaris per situar-se en la complexitat material i social de l'entorn, es concentri l'esforç educatiu en la formació dels valors invariants de la condició humana: especialment la llibertat i la responsabilitat, enteses tant en l'ordre individual com col·lectiu. D'això en dependran aspectes bàsics com l'equilibri i la felicitat personals, d'una banda, i, de l'altra, la convivència i el dinamisme democràtics. Els Drets Humans poden constituir una guia genèrica, de valor universal, per a la formació en els valors socials bàsics, estructurats entorn de tres pràctiques simples absolutament bàsiques: el respecte interpersonal, el respecte intercultural i el respecte mediambiental. Tota l'educació que sigui capaç de generar la ciutat, tant en l'àmbit formal com en el no formal, s'hi hauria de concentrar i hauria de fer-ho en condicions de real igualtat d'oportunitats i d'igual qualitat per a tothom, si és que realment s'assumeix l'esperit profund dels Drets Humans. D'aquesta forma, sens dubte, la idea de sostenibilitat haurà estat assumida en el seu significat més profund, que s'expressa sovint com a "solidaritat intergeneracional".

Elements clau:

**Garantir, a més de l'escolarització obligatòria, l'assistència efectiva diària de tots els nens i nenes a l'escola, i potenciar el coneixement del medi en l'àmbit dels recursos educatius de l'Ajuntament de Girona*

**Millorar els recursos materials i humans per equilibrar barris i escoles en situació de dificultat, amb atenció especial a evitar qualsevol mena de resultats d'exclusió social.*

**Orientar l'educació cap a l'assumpció de valors socials, en l'esperit dels Drets Humans, amb especial referència a la "solidaritat intergeneracional", mitjançant programes d'educació en la sostenibilitat.*

**Treballar en programes de millora formativa de joves i adults, amb especial atenció a facilitar-los l'accés als nivells superiors de formació, mitjançant una oferta pública.*

**Elaborar el Pla Local de Formació i promoure i difondre entre tota la ciutadania la dimensió educativa inherent a totes les institucions, serveis i activitats de la ciutat.*

Objectiu 14. Cooperació solidària internacional

Les ciutats han estat, a través dels seus ajuntaments democràtics i amb l'estímul d'organitzacions solidàries, motors de la cooperació solidària internacional. Aquesta és una necessitat que neix per raons i sentiments humanitaris que expressen, especialment, la reivindicació d'un equilibri mundial just. La situació actual en les relacions de països desenvolupats i països empobrits tendeix a ser literalment insostenible. Un elemental sentit de la sostenibilitat mundial demana, doncs, que la cooperació solidària continuï i millori, però sobretot, que sigui superada per un reequilibri general que només pot ser adoptat per grans decisions d'ordre internacional, decisions de signe polític en primer lloc, però també comercial, laboral i cultural. Els ciutadans que volem viure sosteniblement no podem deixar de cooperar solidàriament mentre no s'arribi a un equilibri mundial just, però no podem deixar de dir que la nostra acció cooperativa és greument insuficient per a la doble finalitat de la justícia i de la sostenibilitat mundial. L'eliminació de la pobresa, de l'analfabetisme, de les malalties i les epidèmies, de la gana i de la misèria de tants països és principalment una exigència de la dignitat humana, reclamada per totes les declaracions de drets humans, però també és, des del punt de vista de la sostenibilitat, una exigència de l'únic desenvolupament acceptable i viable del conjunt del planeta. És important que tots els ciutadans i ciutadanes, que cada dia participen més en objectius solidaris, assumeixin, conjuntament amb aquells que vénen des de països empobrits a conviure amb nosaltres, la necessitat d'aquests objectius de reequilibri just de tots els països.

Elements clau:

**Mantenir una activitat creixent de difusió dels valors solidaris amb orientació expressa cap a l'exigència de canvis estructurals en la relació actualment injusta entre països. Garantir que les actuacions realitzades a la ciutat no vagin en detriment de les necessitats ambientals, econòmiques, culturals i socials dels països més pobres.*

**Aconseguir un grau d'integració digne per als immigrants amb l'elaboració de programes respectuosos amb els principis de la convivència intercultural.*

**Garantir les partides pressupostàries per a cooperació solidària, amb especial atenció als agermanaments solidaris.*

**Facilitar la coordinació amb i entre les ONG solidàries i animar el voluntariat, amb especial atenció a fomentar programes sòlids i sostenibles en els països empobrits.*

**Potenciar programes d'intercanvi cooperatiu.*

PART III

Sistema d'avaluació, seguiment i difusió de la l'Agenda 21 Local i del Pla d'Acció Local.

El seguiment sistemàtic dels objectius i elements clau prioritzats i dels indicadors seleccionats, així com la difusió generalitzada del seu estat i evolució ha de ser la garantia de millora contínua del procés de sostenibilitat.

Per això, l'Ajuntament de Girona adoptarà les següents mesures:

Primera. Assumirà com a seus els principis fonamentals de l'Agenda 21 Local de Girona i vetllarà pel seu compliment i posarà els mitjans econòmics humans i materials per tal de dur-la a terme.

Segona. Els representants municipals i el Consell Municipal per a la Sostenibilitat es reuniran, com a mínim, una vegada a l'any, per analitzar el grau de compliment del Pla d'Acció Local i revisar, si és el cas, els indicadors proposats.

Tercera. Cada àrea o departament de l'Ajuntament implicat en l'Agenda 21 Local assumirà els objectius i elements clau i les directrius, estratègies i prioritats que se'n derivin,dels quals té responsabilitat i proposarà les accions necessàries per aconseguir l'evolució positiva dels indicadors del Pla d'Acció Local de Girona. El Departament de Medi Ambient i Sostenibilitat s'encarregarà de coordinar el procés i de recopilar la documentació aportada per cada àrea o departament.

Quarta. L'Ajuntament es compromet a editar i difondre, com a mínim amb una periodicitat anual, l'estat de compliment de l'Agenda 21 Local. Igualment, amb l'objectiu de mantenir viu el procés d'informació i participació ciutadana es redactarà un pla anual d'activitats d'educació i divulgació en relació amb el desenvolupament sostenible.

EPÍLEG

El projecte de ciutat sostenible és un procés dinàmic i evolutiu i en aquest sentit hem d'entendre que l'Agenda 21 Local no és un fi en ella mateixa, sinó un instrument de transició cap a la sostenibilitat posat a disposició de tots els ciutadans i ciutadanes de Girona per avançar cap al desenvolupament sostenible.

Aprovada definitivament per l'Ajuntament en Ple en la sessió del dia 6 de juny de 2000.